

3 Kända ombyggnader, förändringar och underhållsarbeten

3.1 Källor och litteratur

Bonnier, Ann Catherine, *Kyrkorna berättar, Upplands kyrkor 1250-1350*, Uppsala 1987.

Kilström, Bengt Ingmar. *Älvkarleby kyrka, Upplands kyrkor nr 128, andra omarbetade upplagan*. Uppsala 1988. (UK)

Bengtsson, Hjärdis, Gunnarsson, Sonja, Lockne, Gunilla, Kilström, Bengt Ingmar. *Skutskärs kyrka, Upplands kyrkor nr 179*. Uppsala 1979. (UK179)

Uppland, landskapets kyrkor. Forskningsprojektet sockenkyrkorna, Stockholm 2004 (ULK)

Vägvisare till kyrkorna i Uppsala län, Utgiven av Länsstyrelsen i Uppsala län,

Upplandsmuseet och Uppsala stift, Uppsala 1997. (VV)

Upplandsmuseets arkiv: Fotografier och handlingar i topografiska arkivet. (UM)

3.2 Kronologisk förteckning

Årtal	Händelse	Källa
1478	Älvkarleby kyrka grundlades	Bonnier s 129
1490	Kyrkan invigdes. Den byggdes av gråsten och tegel med sakristia i norr och vapenhus i söder. Kyrkan var välvd och försedd med målningar av den s.k. Tierpsskolan.	VV s 184, UK s 3 f
1641	Älvkarleby blev en egen församling då den avsöndrades från Tierps socken.	UK s 3
1690-1702	Långhuset byggdes om och till. Ett nytt tresidigt kor uppfördes i tegel. Tillbyggnaden var ett resultat av befolkningstillväxten då Älvkarleö och Harnäs bruk hade anlagts. Under golvet byggdes ett gravkor för socknens bruksherrar. En ny bänkinredning byggdes. En ny altartavla sattes upp tillsammans med skulpturer som flankerade altartavlan. Kyrkans medeltida fönster gjordes om. Den gamla sakristian revs och ersattes av en ny.	UK s 4
1697	En mässingskrona skänktes till kyrka av Petter och Jacob Leijel.	UK s 13
1742	En orgel med 7 stämmor byggdes till kyrkan av Daniel Strähle.	UK s 14
1747	En 8-pipig krona skänktes av Isak Matson och Annika Lars Dotter.	UK s 14
1770	Nummertavlan i koret skänktes till kyrkan av Pehr Leyel, Anna Catharina Barck.	UK s 14
1772	Två läktare byggdes, en utefter vardera långsidan.	UK s 6
1780	Orgeln utökades till att omfatta 11 stämmor.	UK s 14
1806-07	Kyrkogården utvidgades mot söder.	UK s 15
1829	Takryttaren över koret togs ner.	UK s 4
1834	Klockstapeln blev inklädd med panel och fick sitt nuvarande utseende.	UK s 15
1849	Området norr om kyrkan togs i bruk som begravningsplats.	UK s 15
1890-91	Kyrkan restaurerades enligt ett förslag upprättat av stadsarkitekten i Uppsala Carl Axel Ekholm. Taket täcktes med falsad järnplåt i stället för spån. Tegelblinderingarna på gavelröstena putsades över. De medeltida kalkmålningarna i valven togs fram. Koret försågs med nya målningar i valvet. Väggarna försågs med ny kvaderimiterande målning och schablonmålade mönster i nygotisk stil. Altartavlan från 1702 avlägsnades	ULK s 122 UK s 4

	och i stället försågs korfönstret med glasmålningar. Ny bänkinredning i nygotisk stil tillverkades. En ny golvläggning lades in. Tre gravstenar ställdes upp mot norra väggen under läktaren. De hade tidigare legat över nedgången till gravkoret. En ny läktarorgel byggdes av firman E. A. Setterkvist & son, Örebro. Korets spetsbågiga fönster gjordes om till rundbågiga. En port i södra kormuren ersattes med ett fönster. Även långhusfönstren byggdes om.	UM
1919	Orgeln byggdes om.	UK s 14
1927	Altartavlan från 1702 konserverades och placerades åter ovanför altaret.	UK s 6
1928	Ett konstsmitt överstycke uppsattes över kyrkogårdens huvudentré då man firade 450-minnet av kyrkans grundläggning.	UK s 15
1931	Kyrkogården utvidgades mot söder.	UK s 15
1945	Orgelverket utökades till att omfatta 18 stämmor. Kyrkogården utvidgades väster om den del som tillkommit 1931.	UK s 14 UK s 15
1958	Fasadrenovering utfördes på kyrkan. All puts bilades ner. Omputsning gjordes med KC-bruk. Gavelröstet i tegel med sina mönsterblinderingar togs fram och återställdes. Även vapenhusets blinderingar togs fram. Avfärgning gjordes med Aktivan. Betongsockeln bibehölls och tjärströks. Taklistens kalkfärg skrapades ner varefter den avfärgades med Aktivan. Arbetsbeskrivning upprättades av ingenjör Sven Nycander, Stockholm.	UM
1958	Glasmålningen i östra korfönstret flyttades till södra korfönstret.	UK s 6
1959	Byggnadsstyrelsen lämnade tillstånd till installation av elektrisk värmeanläggning i kyrkan.	UM
1963	Byggnadsstyrelsen lämnade tillstånd till utvändig belysning vid kyrkan enligt förslag upprättat av arkitekt Birger Borgström.	UM
1964-65	Kyrkan renoverades enligt förslag av arkitekt Per Borgström. Ett nytt golv av sandsten lades in i koret och i mittgången. Ett nytt altare murades av sandsten. Altarskåpet från slutet av 1400-talet placerades på det nya altaret och den gamla altartavlan hängdes på långhusets norra vägg. Kalkmålningarna rengjordes och inventarierna konserverades. Sakristian fick en ny inredning.	UK s 6 UK179 s 12
1980	Bjerking AB upprättade förslag till renovering av klockstapeln.	UM
1985	Kyrkogården utvidgades åt väster och en minneslund anlades i sluttningen på den nya delen.	UK s 15
1994	Konservator Rune Hammarling erhöll Riksantikvarieämbetets tillstånd till konservering av inventarier.	UM
1995	Konservator Rune Hammarling rengjorde och renoverade takvalv och väggytor i koret och travé nr 1.	UM
1995	St Eriksskulpturen som stod på orgelläktaren flyttades och placerades under läktaren mot södra långhusväggen. Förslag till fasadrenovering upprättades av L Jansson i Månkarbo AB.	UM UM
1996	Länsstyrelsen gav tillstånd till anläggande av urngravkvarter inom kvarter I på kyrkogården samt till omplanering av gravkvarter C. Riksantikvarieämbetet lämnade konserveringstillstånd för konservering av altarskåpet. Länsstyrelsen gav tillstånd till byggande av nytt textiltförvaringskåp i sakristian.	UM UM UM
1997	Klockstapeln renoverades. Länsstyrelsen gav tillstånd för tillbyggnad av ekonomibyggnad vid klockstapeln.	UM UM
1999	Bänkar togs bort under läktaren och ett glasmonterkåp placerades där.	UM

1999	Väggar och valv i travé nr 2 och 3 rengjordes och renoverades.	UM
1999	Riksantikvarieämbetet konserverades antependier.	UM
2000	En kalkduk konserverades av Riksantikvarieämbetet.	UM
2000	Nya elektriska bänkvärmare och radiatorer installerades i kyrkan.	UM
2001	Komplettering av belysningen i kyrkan gjordes enligt förslag upprättat av Stefan Wiktorsson, firma Ljusdesign i Gävle.	UM
2003	Församlingen placerades ut ett antal äldre inventarier, som legat magasinerade, i kyrkan.	UM
2004	Länsstyrelsen gav tillstånd till fasadbelysning av Älvkarleby kyrka.	UM
2007	Kyrktaket täcktes om med skivtäckning av förzinkad stålplåt.	UM

Förteckningen är upprättad i oktober 2008